כ טור. ל טור בְּשֵׁם רַבֵּנוּ יוֹאֵל, וּבְיֵת יוֹסֵף (ד״ה וגילין) בְּשֵׁם רב הַפּוֹסְקִים, כֵּיוָן דְּתַשְׁמִישׁוֹ בְּצוֹנֵן.

(מג) [מב] (קיב) חֲדָשָׁה: **כ** [כ]הַשַּׁלְחָנוֹת וְהַתֵּבוֹת (קיג) שֶׁמַּצְנִיעִים בָּהֶם אֳכָלִין כָּל הַשָּׁנָה, רְגִילִים (מג) (קיד) לְעָרוֹת עֲלֵיהֶם (קטו) רוֹתְחִין, לְפִי שֶׁלִּפְעָמִים נִשְׁפָּךְ מָרָק מִן הַקְּדֵרָה לְתוֹכָן: **כא** [ל]חֲבִיוֹת שֶׁל חֶרֶס (קטז) שָׁנָתְנוּ בָּהֶם שֵׂכַר שְׁעוֹרִים, (קיז) מֻתָּרִים בְּהַגְעָלָה אוֹ בְּעֵרוּי (קיח) שְׁלֹשָׁה (מד) יָמִים.

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

קֹדֶם פֶּסַח וְיָשִׁילִיךְ מִקֵּצֶט קֹדֶם הַלֵּישָׁה, גַּם לֹא יַצְשֶׂה מִמֶּנּוּ תַּבְשִׁיל בְּפֶסַח, עַיִן שָׁם. וְעַיִן בְּשַׁאֲלַת יַעֲבֵ״ץ חֵלֶק ב׳ סִימָן קנ״א, קָאפּ״י שְׁנָקְלָה בְּאֹבוּב בִּלְתִּי מַכְשָׁר, יֵשׁ לְהָקֵל לְהִשְׁתַּמֵּשׁ מִמֶּנּוּ בְּפֶסַח, עַיִן שָׁם: **יט** [מב] חֲדָשָׁה. עַיִן בְּאֵר הַיטֵב. וּבְקוּנְטְרֵס אַחֲרוֹן לְמַחְזִיק בְּרָכָה (סק״א) כָּתַב בְּשֵׁם שִׁיּוּרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגב״י סק״ כא) לְהַתִּיר בְּדִיעֲבַד בְּאֵינָהּ בַּת יוֹמָהּ, וּבְשֵׁם מַהֲרַ״ם גַּלַאנְטִי כָּתַב לְאִסּוּר, עַיִן שָׁם:

בְּאֵר הַיטֵב

(מג) חֲדָשָׁה. כָּתַב בַּעַל אִמְרֵי נעם (דרכי נעם) בְּתִשְׁוּבָה (אורח) סִימָן ה׳, מַעֲשֶׂה שֶׁהָיָה שֶׁאָפוּ מַצּוֹת קֹדֶם פֶּסַח בְּרֹחַב, וְנִסְתַּפְּקוּ אִם הָיְתָה חֲדָשָׁה אוֹ יְשָׁנָה שֶׁנִּשְׁתַּמְּשוּ בָּהּ חָמֵץ, אֵין בְּמַצּוֹת אֵלּוּ שׁוּם חֵשֶׁשׁ שֶׁל אִסּוּר חָמֵץ, עַיִן שָׁם: **כ** (מג) לְעָרוֹת. וּמַהֲרַ״י וַיְיל סִימָן קצ״ג פָּסַק דְּלֹא מְהָנֵי עֵרוּי, רַק יַכְשִׁירֵם עַל יְדֵי אֵבֶן מְלֻבָּן אוֹ לְפִיד בּוֹעֵר וְיִשָּׁפֵךְ עָלָיו רוֹתְחִין. וְכָתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים בְּשֵׁם מַהֲרַ״ל (הל׳ הגעלה), דְּאַף לְאַחַר הַגְּעָלָה אִם נִשְׁפַּךְ עָלָיו שׁוּם דָּבָר בְּפֶסַח, אַל יִגְבִּיהֶנּוּ כְּלָל לֶאֱכֹל, וְאַף לְאַחַר הַגְּעָלָה לֹא יִשְׁתַּמֵּשׁ עֲלֵיהֶם דָּבָר חַם אֶלָּא עַל יְדֵי הַפְסֵק מַפָּה אוֹ סַמְרְטוּטִין. וְכָל זֶה הוּא חֻמְרוֹת יְתֵרוֹת, כִּי דַּי בְּחוּמְרָא דְּהַגְעָלָה, וְכֵן נוֹהֲגִין. חֹק יַעֲקֹב (ס״ק נה). וְכָתַב הַשַּׁ״ז סוֹף סִימָן תנ״ב (ס״ק יא) הַנָּשִׁים נוֹהֲגוֹת שֶׁלֹּא לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּפֶסַח בְּקֻדָּרָה שֶׁשָּׁפַךְ בָּהּ רוֹתְחִין עַל הָאֶבֶן שֶׁמְּכְשִׁירִין בּוֹ, מֵהַטַּעַם שֶׁהֲרֵיחַ שֶׁל חָמֵץ נִכְנַס בּוֹ, וְאֵין בּוֹ רֵיחַ וְלֹא טַעַם, דְּאֵין בּוֹ אִסּוּר כְּלָל בְּפֶסַח, עַד כָּאן. וְהַחֹק יַעֲקֹב מְקַיֵּם הַמִּנְהָג לְכַתְּחִלָּה, אַף בְּדִיעֲבַד דַּאי אֵינוֹ אוֹסֵר: **כא** (מד) יָמִים. כֵּיוָן דְּלֹא נִשְׁתַּמֵּשׁ כִּי אִם בְּצוֹנֵן (וְצָא מִידֵי דְּפָנוֹ). וְעַיִן בְּיוֹרֶה דֵּעָה בַּאֲפִלּוּ בְּמִזְּוִף מְהָנֵי:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

מִקֹּדֶם, גַּם כֵּן לֹא מְהָנֵי. וּבְדִיעֲבַד אִם הוֹצִיא מֵצָה חַמָּה מִן הַתַּנּוּר בְּרֹחַב שֶׁל חָמֵץ, אִם לֹא הָיְתָה הָרֹחַב נְקִיָּה אֶלָּא הָיָה בָּהּ לְכְלוּךְ חָמֵץ בְּעֵינָן, אוֹסֵר בְּתַחְתּוֹנִיּוּת הַמַּצָּה (קלב) כְּדֵי נְטִילָה (קלג) שֶׁהוּא כְּרֹחַב גּוּדֶל (וּלְפִי מַה שֶּׁאָנוּ נוֹהֲגִין לֶאֱפוֹת מַצּוֹת דַּקּוֹת, נֶאֱסָר כֻּלּוֹ). וְאִם אָפוּ עַל יְדֵי מַרְדָּה זוֹ עוּגּוֹת חָמֵץ עִם שֶׁמֶן, (קלד) נֶאֱסָרָה הַמַּצָּה כֻּלָּהּ, דְּעַל יְדֵי הַשֶּׁמֶן מְפַעְפַּעַ הֶחָמֵץ בְּכֻלָּהּ [וַדַּוְקָא תּוֹךְ הַפֶּסַח, אֲבָל קֹדֶם הַפֶּסַח (קלה) עַד הַלַּיְלָה, בָּטֵל בְּשִׁשִּׁים אוֹתוֹ מְעַט הַבָּעִין שֶׁיֵּשׁ עַל הַמַּרְדָּה]. אֲבָל אִם הַדִּיחוּ הַמַּרְדָּה מִקֹּדֶם וְאֵין עָלֶיהָ חָמֵץ בְּעֵינָן רַק הַבְלוּעָה בָּהּ, אֵין אוֹסֵר רַק כְּדֵי קְלִיפָה, בֵּין שֶׁנִּשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ מִקֹּדֶם (קלו) עִם שֶׁמֶן אוֹ בְּלֹא שֶׁמֶן, דְּאִסּוּר הַבָּלוּעַ בַּכְּלִי אֵין יָכוֹל לֶאֱסֹר יוֹתֵר מִכְּדֵי קְלִיפָה. אִם (קלו) הוֹצִיא מֵצָה חַמוּצָה בְּמַרְדָּה שֶׁל פֶּסַח, וְאַחַר כָּךְ רָדוּ בָהּ מַצּוֹת אֲחֵרוֹת (קלח) וְנֶאֶפְרוּ עַל יְדֵי הַמַּרְדָּה, וְאַחַר כָּךְ נִתְעָרְבוּ אֵלּוּ בְּהָרְבֵּה אֲחֵרוֹת כְּשֵׁרוֹת, כֻּלָּן אֲסוּרוֹת, דְּיכֹל נִתְבָּאֵר בְּסִימָן תמ״ז דְּבְפֶסַח לֹא נִתְבַּטֵּל יָבֵשׁ בְּיָבֵשׁ, וַאֲפִלּוּ אִם נִתְעָרֵב בָּעֲרֵב פֶּסַח, מִכָּל מָקוֹם חוֹזֵר וְנֵעוֹר תּוֹךְ הַפֶּסַח וְאָסוּר לֶאֱכָלָם בְּפֶסַח [וְרַק בָּעֲרֵב פֶּסַח מַתִּיר לְהַאֲכִילָן לְתִינוֹקוֹת]. וְיֵשׁ אוֹמְרִים, דְּכֵיוָן שֶׁלֹּא נֶאֱסַר רַק מִצַּד בְּלוּעַ, (קלט) אֵינוֹ חוֹזֵר וְנֵעוֹר בְּפֶסַח. וְכָל זֶה בְּחָמֵץ גָּמוּר, אֲבָל בְּמַרְדָּה שֶׁהוֹצִיאוּ בָּהּ מַצָּה כְּפוּלָה וּנְפוּחָה, דַּי לֶאֱסֹר הָרֹחַב לְכַתְּחִלָּה, אֲבָל בְּדִיעֲבַד אֵינוֹ אוֹסֵר. וְיוֹתֵר מִזֶּה כָּתַב הַחֹק יַעֲקֹב (ס״ק נד), דְּאִם אִי אֶפְשָׁר לְמִצֹּא בְּקַל רַחַת אַחֶרֶת, מֻתָּר לְהוֹצִיא כְּדִיעֲבַד. בָּהּ הַמַּצּוֹת, דְּאִם כֵּן יִצְטָרֵךְ תָּמִיד מַרְדָּה חֲדָשָׁה וְהָוֵי כְּדִיעֲבַד. (קמ) וְאִם נִסְתַּפְּקוּ בַּמַּרְדָּה אִם הָיְתָה שֶׁל חָמֵץ אוֹ חֲדָשָׁה, מֻתָּרִים כָּל הַמַּצּוֹת: **(קיב) חֲדָשָׁה.** וְאִם מַחֲזִיק רַחַת שֶׁל פֶּסַח מִשָּׁנָה זוֹ לְשָׁנָה הָאַחֶרֶת, [א]מֻתָּר וְאֵין צָרִיךְ הַגְעָלָה, רַק שֶׁיִּרְאֶה שֶׁתִּהְיֶה נְקִיָּה הֵיטֵב. טַ״ז (ס״ק כא) וּשְׁאָר אַחֲרוֹנִים, דְּלֹא כְּמֻגָּן אַבְרָהָם (ס״ק לז):

כ (קיג) שֶׁמַּצְנִיעִים בָּהֶם אֳכָלִים. חֲמִין, אֲבָל סְתָם (קמח) תֵּבוֹת אֵין צָרִיךְ הַגְעָלָה: **(קיד) לְעָרוֹת עֲלֵיהֶם וְכוּ׳.** מִכְּלִי (קמט) רִאשׁוֹן. וּמַהֲרַ״י וַויִיל סִימָן קצ״ג פָּסַק דְּלֹא מְהָנֵי עֵרוּי, מִפְּנֵי שֶׁלִּפְעָמִים מֻשָּׁם עָלָיו פַּשְׁטִידָ״א חַם, וְהָוֵי כְּאִלּוּ נִשְׁתַּמֵּשׁ בִּכְלִי רִאשׁוֹן, אֶלָּא יַכְשִׁירֵם עַל יְדֵי עֵרוּי בְּלֹא נִשְׁתַּמֵּשׁ כְּלָל בְּאִסּוּר. וְכֵן נוֹהֲגִין:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(קלב) מֻגָּן אַבְרָהָם (ס״ק לו) בְּמַסְקָנָתוֹ, וּמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל וּפְרִי מְגָדִים וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים:

(קלג) לְקַמָּן בְּסִימָן תס״א (ס״ה) בָּאַחֲרוֹנִים שָׁם: **(קלד)** אַחֲרוֹנִים: **(קלה)** פְּרִי מְגָדִים (א״א ס״ק לח). **וְלִכְאוֹרָה נִרְאֶה דְּזֶהוּ דַּוְקָא לְעִנְיַן שֶׁצַּל יְדֵי הַשֶּׁמֶן שֶׁהוּא בְּעֵינָן אֵינוֹ נֶאֱסָר הַמַּצָּה בְּלוּ, שֶׁבְּטֵל הַבָּעִין בְּשִׁשִּׁים, אֲבָל עַל כָּל פָּנִים הַבְלוּעַ שֶׁבְּתוֹךְ הַמַּרְדָּה אוֹסֵר כְּדֵי קְלִיפָה אַף קֹדֶם הַפֶּסַח, וְצָרִיךְ עִיּוּן:** (קלו) כֵּן כָּתַב הַמֻּגָּן אַבְרָהָם (שם) וּפְרִי חָדָשׁ בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן ק״ה (ס״ט) וְחק יַעֲקֹב (ס״ק נד), וְגַם הַפְּרִי מְגָדִים מְצַדֵּד כֵּן בְּיוֹרֶה דֵּעָה שָׁם (שפתי דעת ס״ק כג). וְהִנֵּה הַשַּׁ״ךְ שָׁם בְּיוֹרֶה דֵּעָה סָעִיף קָטָן כ״ג מְסַפֵּק דְּהֵיכָא דְּבָלוּעַ שֶׁמֶן בְּכְלִי אֶפְשָׁר דְּאוֹסֵר כָּלּוֹ, וְכָל אֲלוּ חוֹלְקִים עַל הַשַּׁ״ךְ, אָמְנָם הַבַּהַר שָׁלוֹם (ס״ק יד) וּמְקוֹר חַיִּים (בְּיאוּרִים סק״ט) וְחַיֵּי אָדָם (כלל קכה סי״ט) כָּתְבוּ דִּבְעִנְיָנֵנוּ לְעִנְיַן חָמֵץ, כֵּיוָן דְּהָאסּוּר הוּא כָּחוּשׁ גַּם הַשַּׁ״ךְ מוֹדֶה דְּאֵין אוֹסֵר כָּלּוֹ. אַף זֶה רְאִיתִי בְּמִקּוֹר חַיִּים (בַּבְּאוּרִים) [בְּחִידּוּשִׁים שָׁם] שֶׁדִּעְתּוֹ דְּאוֹסֵר כְּדֵי נְטִילָה, וְלֹא הֶעְתַּקְתִּיו לַהֲלָכָה, דְּכָל הָאַחֲרוֹנִים הַנַּ״ל וְגַם הַבַּהַר שָׁלוֹם כָּתְבוּ רַק כְּדֵי קְלִיפָה. [וְדַבְרֵי פֶּלֶא רְאִיתִי בְּחַיֵּי אָדָם שֶׁכָּתַב לֶאֱסֹר בִּכְדֵי נְטִילָה, וְצַיִן מֻגָּן אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן ל״ז, וְהַלֹּא הַמֻּגָּן אַבְרָהָם כָּתַב בְּהֶדְיָא כְּדֵי קְלִיפָה, וּבְסוֹף דְּבָרָיו מוּכָח בְּהֶדְיָא דִּכְדֵי קְלִיפָה דַּוְקָא וְלֹא כִּדֵי נְטִילָה, עַיִן שָׁם וְצָרִיךְ עִיּוּן]:

(קלז) חֹק יַעֲקֹב (שם) וּמְקוֹר חַיִּים (חידושים ס״ק לז): **(קלח) עַיִן בְּמֻגָּן אַבְרָהָם** (שם) **שֶׁדִּעְתּוֹ דְּמַצָּה רִאשׁוֹנָה שֶׁרְדוּ בָהּ מִיד אַחַר מַצָּה הַחֲמוּצָה, אִם הִיא בְּשִׁמְגוּנִית נֶאֱסָרָה כֻּלָּהּ, וְאִם לָאו נֶאֱסָרָה בִּכְדֵי נְטִילָה, וְשֹׁאר מַצּוֹת שֶׁרְדוּ בָהּ אַחַר כָּךְ לֹא נֶאֶסְרוּ רַק כְּדֵי קְלִיפָה, מִשּׁוּם שֶׁכְּבָר נִתְקַנֵּח הַבָּעִין שֶׁל הַמַּרְדָּה שֶׁנִּדְבַּק בָּהּ מֵהַמַּצָּה חֲמוּצָה עַל יְדֵי הָרִאשׁוֹנָה, וְשׁוּב אֵין בָּהּ רַק בְּלִיעָה וְאֵינָהּ אוֹסֶרֶת רַק כְּדֵי קְלִיפָה.**

ב [ב]וּבְנָהַר שָׁלוֹם (שם) מְפַקֵּפֵק עַל סְבָרָא דְּנִתְקַנֵּחַ: **(קלט)** מֻגָּן אַבְרָהָם (שם):

(קמ) אַחֲרוֹנִים (עי׳ באהט״ ס״ק מב): **כ (קמא) הֵיינוּ אַף שֶׁמַּצְנִיעִים בָּהֶם אֳכָלִים, אֲבָל אֵינָם חֲמִים** [הַגְּרַ״ז (סוכ״ח) וּפְשׁוּט]: **(קמב)** אַחֲרוֹנִים: **(קמג) חֵיי אָדָם** (כלל קכה ס״כ) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(קמד)** כֵּן מַשְׁמַע מַהַר״י צָרִיךְ לִילֵךְ בְּתַר רב תַּשְׁמִישׁוֹ, וּכְדַלְעֵיל בְּסָעִיף ו׳: **(קמה)** מֻגָּן אַבְרָהָם (ס״ק לח) בְּשֵׁם מַהֲרַ״ל (הל׳ הגעלה): **כא (קמו)** כֵּן מַשְׁמַע מִפְּתִיחַת הַפּוֹסְקִים, וּכְמוֹ גַּבֵּי יַיִן נָסָךְ דְּתַשְׁמִישׁוֹ בְּצוֹנֵן מִסְתַּבְּרָא דְּלִאַחַר הַגְּעָלָה מַתִּיר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ אֲפִלּוּ בְּחַמִּין, כֵּן הוּא הַדִּין בְּעִנְיָנֵנוּ. **וּמַהֲשַׁ״ז** (ס״ק כב) **מַשְׁמַע לְכַאוֹרָה דְּאֵינוֹ מַתִּיר רַק בְּצוֹנֵן, וְצָרִיךְ עִיּוּן:** **(קמז)** כֵּן כָּתַב הַגְּרַ״ז (סעי׳ ס), וְכֵן מוּכָח מַהַשַּׁ״ז: **(קמח)** שַׁ״ךְ בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן קל״ה סָעִיף קָטָן ל״ג, עַיִן שָׁם:

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הַרַב: א] ובשו״ע הרב (סנ״ה) כתב: מי שאפשר לו נכון להחמיר לקנות חדשה, אבל מי שרוצה להחמיר להגעיל לא טוב הוא עושה, מפני הרואים שיראו אותו שהוא מגעילה ואינם יודעים שהיא של פסח העבר ויאמרו שהגעלה מועלת לרחת של חמץ. ומי שאי אפשר לו יגעילנה בצנעה. **ב]** ובשו״ע הרב (סנ״ו) כתב כמג״א. **ג]** ובשו״ע הרב (סנ״ח) לא הביא זה.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הַגָּה: וְהַגַּעֲלַת (מה) (קיט) הֶחָבִיּוֹת (קכ) יַעֲשֶׂה בְּדָרָךְ זֶה, יְלַבֵּן אֲבָנִים וישימם [וישימם] בָּהֶם, וְיַעֲרֶה עֲלֵיהֶם רוֹתְחִים מִכְּלֵי רִאשׁוֹן, וְיַגְלְגֵּל הֶחָבִית שֶׁיַּגִּיעַ הַגַּעֲלָה לְכָל מָקוֹם (הגהות מיימוני פרק ה'). (מו) וּבְדִיעֲבַד (קכא) אִם נָתְנוּ בָּהֶם (קכב) יַיִן אוֹ דָּבָשׁ בְּלֹא הַגַּעֲלָה, (קכג) רַק שֶׁהַדֵּיחָן הֵיטֵב תְּחִלָּה, מַתָּר לִשְׁתּוֹת מִמֶּנּוּ בְּפֶסַח (מרדכי פרק כל שעה (פ' תקמו) והגהות אשר"י פרק ב' דעבודה זרה (פ' מ) ותרומת הדשן בסימן ר"א): **כב** [ס]כָּל הַכֵּלִים, אֲפִלּוּ שֶׁל חֶרֶס, (קכד) שֶׁנִּשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם חָמֵץ בְּצוֹנָן, מַתָּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם מַצָּה (קכה) אֲפִלּוּ בְּחַמִּין, (קכו) חוּץ * מִבֵּית שְׁאוֹר (קכז) וּבֵית (מז) חַרְסָת, שֶׁאַף עַל פִּי

מ מַהֲא דְּשָׁמוּאֵל פְּסָחִים (ל"ו) [ל'] (ע"ב), כְּגִרְסַת הָרִא"ש שָׁם (פ"ב ס' ט).

בְּאֵר הֵיטֵב

(מה) **הֶחָבִיּוֹת.** וְצָרִיךְ לְהַסִּיר שׁוּלֵי הֶחָבִית כְּדֵי לְנַקְּרוֹ הֵיטֵב. כֵּן כָּתַב הָרוֹקֵחַ (סי' רסב). אֲכָל הָאַחֲרוֹנִים הִסְכִּימוּ דְּחָבִית עֵץ שֶׁל שָׂכָר, אֵין לְהַגְעִילוֹ כְּלָל. וְכֵן כְּלֵי עֵץ שֶׁמְּצוּיִין בָּהֶם גְּמוּת וְכֵלִים שֶׁהָיוּ בּוֹ יַיִן שָׂרָף, לֹא מְהֲנֵי כְּלָל הַגְעָלָה, דְּגָרְעִי מִבֵּית שְׁאוֹר וְחַרְסָת. וְכָתַב הַשַּׁ"ז (ס"ק כז) מִכָּל מָקוֹם אִם בִּשֵּׁל אוֹתָן הֵיטֵב בְּמַיִם עִם אֵפֶר עַד שֶׁנִּסְתַּלֵּק הֲרִיחַ לְגַמְרֵי, מַתָּר לְהַגְעִילוֹ. מֵיהוּ חֲבִיּוֹת שֶׁלֹּא נִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם אֶלָּא מֵי דְּבָשׁ, יֵשׁ לְהַתִּירָם בְּהַגְעָלָה עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק לט): (מו) **וּבְדִיעֲבַד.** הַשַּׁעַם דְּשָׂכָר בְּיַיִן נוֹתֵן טַעַם לְפָגָם הוּא. וּלְפִי מַה דְּקַיְימָא לַן נוֹתֵן טַעַם לְפָגָם אִסּוּר בְּפֶסַח, אִם כֵּן אֵין לְהַקֵּל אֶלָּא לְעֵרוּת מִמֶּנּוּ קֹדֶם פֶּסַח לְחֶבִית שֶׁל פֶּסַח. וְדַוְקָא בְּיַיִן שֶׁהַשָּׂכָר נוֹתֵן בּוֹ טַעַם לִפְגָם, אֲבָל בִּמְי דְּבָשׁ אֵין לְהַקֵּל אֶלָּא אִם כֵּן הַחֶבִית אֵינוֹ בֶּן יוֹמוֹ. אֲבָל בִּכְלֵי יַיִן שָׂרָף, אַף אֵינוֹ בֶּן יוֹמוֹ אָסוּר, שְׁנוֹתֵן טַעַם לִשְׁבָח הוּא. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"מ) וְחק יַעֲקב (סק נח), עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן ט"ז (ס"ק כה): **כב** (מז) **חַרְסָת.** הַיְינוּ שְׁנוֹתְנִים בּוֹ דְּבָרִים חֲרִיפִים עִם חָמֵץ. וְעַיֵּן ט"ז (ס"ק כו) וּבַחק

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(קיט) **הֶחָבִיּוֹת.** וְצָרִיךְ לְהָסִיר (קמט) שׁוּלֵי הֶחָבִית אִם הוּא שֶׁל עֵץ, לְגָרֵר הֵיטֵב מִבִּפְנִים בְּכָל הַסְּדָקִים, (קנ) וְגַם שָׁמְצוּי שָׁמָרִים שֶׁמִּדַּבְּקִים בְּשׁוּלֵי הֶחָבִית, וְהַגַּעֲלָה וַעֲרוּי לֹא מְהֲנֵי אֶלָּא לְהַפְלִיט הַבְּלוּעַ שֶׁבִּפְנִים, אֲבָל לֹא לְהַחְמֵץ שֶׁיֵּשׁ בְּעֵין. וְאִם הוּא שֶׁל חֶרֶס, צָרִיךְ (קנא) לְפַתֵּחַ פִּי הֶחָבִית כָּל כָּךְ גְּדוֹל שֶׁיָּכוֹל לְהַכְנִיס בּוֹ יָדוֹ וּלְשַׁפְשְׁפוֹ הֵיטֵב מִבִּפְנִים בְּכָל הַצְּדָדִים. אָכֵן הָאַחֲרוֹנִים (קנב) הִסְכִּימוּ דְּיֵשׁ לְהַחְמִיר שֶׁלֹּא לְהִשְׁתַּמֵּשׁ כְּלָל בְּחָבִית עֵץ שֶׁל שָׂכָר, שֶׁמְּצוּי שְׁאֵר שָׁם מַשֶּׁהוּ וְהָמָא בֵּין נָסָר לְנָסָר, וְהוּא חָמֵץ גָּמוּר וְיִשָּׁאֵר בְּעֵין. וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק מג) בְּשֵׁם הַפְּרִישָׁה (דרישה סק"ב), דְּאִם נִשְׁתַּמֵּשׁ בְּחָבִית שֶׁל שָׂכָר וְלֹא פָּתְחוּ הַשּׁוּלַיִם וְנִקְּרוּ הֵיטֵב, אָסוּר אֲפִלּוּ בְּדִיעֲבַד, דְּלֹא מְהֲנֵי הַגַּעֲלָה לְמַה שֶּׁהוּא בְּעֵין, אֲכָן אִם פָּתַח אֶחָד מִשּׁוּלָיָהּ וְנִקַּר הֵיטֵב בִּפְנִים, מְהֲנֵי הַגַּעֲלָה בְּדִיעֲבַד, וְכֵן הַכִּכִּים בְּחֵי אָדָם, עַיֵּן שָׁם שֶׁהֶאֱרִיךְ בְּסִימָן קכ"ה (ס"ק ד) בָּזֶה. וְכָל זֶה בְּחָבִית שֶׁל שָׂכָר אוֹ שְׁאָר מַשְׁקֶה חָמֵץ, אֲבָל חָבִית שֶׁל מֵי דְּבָשׁ, יֵשׁ לְהַתִּיר בְּהַגַּעֲלָה (קנג) אַף עַל פִּי שֶׁנִּתְבַּשֵּׁל הַדְּבָשׁ בְּיוֹרָה שֶׁבִּשְּׁלוּ בּוֹ שָׂכָר תּוֹךְ מַעַת לַעַת. (קכ) **יַעֲשֶׂה בְּדָרָךְ זֶה וְכוּ'.** וְכָתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים, דְּכֵלִים שֶׁהָיוּ בּוֹ יַיִן שָׂרָף, לֹא מְהֲנֵי לָהֶם כְּלָל הַגַּעֲלָה, דְּנִשְׁאָר בּוֹ גַּם אַחַר כָּךְ רֵיחוֹ וְטַעְמוֹ, אֲכָן אִם בִּשֵּׁל אוֹתָן הֵיטֵב בְּמַיִם עִם אֵפֶר עַד שֶׁנִּסְתַּלֵּק הֲרִיחַ לְגַמְרֵי, מַתָּר לְהַגְעִילוֹ אַחַר כָּךְ. (קנד) וְדַוְקָא לְכֵלִים שֶׁהֵם פְּתוּחִים לְגַמְרֵי, וְיָכוֹל לְהַכְנִיס יָדוֹ לְתוֹכוֹ לְנַקֵּר הֵיטֵב וְלִבְדֹּק בְּכָל הַסְּדָקִים שֶׁלֹּא יִהְיֶה נִדְבָּק בּוֹ שׁוּם מַמְּשׁוּת, אֲבָל אִם אֵינוֹ בְּעִנְיָן זֶה, לֹא מְהֲנֵי אֲפִלּוּ אִם יָבַשׁל בְּאֵפֶר כַּמָּה פְּעָמִים. (קנה) גַּם בָּעִינַן שֶׁהַכֵּלִים יִהְיוּ נַעֲשִׂין מֵחֲתִיכָה אַחַת אוֹ שֶׁהֵם שֶׁל כְּלֵי בְּדִיל וּשְׁאָר מִינֵי מַתָּכוֹת, דְּאִם עֲשׂוּיִים מִנְּסָרִים הַרְבֵּה כְּכֵלִים שֶׁלָּנוּ, אֵין לְהַקֵּל לְהַגְעִילוֹ אֲפִלּוּ אִם בִּשְּׁלוֹ בְּאֵפֶר כַּמָּה פְּעָמִים, דְּאִי אֶפְשָׁר שֶׁלֹּא יִשָּׁאֵר וְהָמָא בֵּין נָסָר לְנָסָר, וְכַנַ"ל: (קכא) **אִם נָתְנוּ בָּהֶם.** וְשָׁהוּ (קנו) שָׁם מַעַת לַעַת, דְּהַיְנוּ כָּבוּשׁ וְנִכְנַס בּוֹ טַעַם הַשָּׂכָר, אֲפִלּוּ הָכִי מַתָּר, וּכְדִלְקַמְיָה, דְּאִי לָאו הָכִי פְּשִׁיטָא דְּמַתָּר: (קכב) **יַיִן אוֹ דְּבָשׁ.** עַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"מ) וְחק יַעֲקב (ס"ק נח) דְּיֵשׁ חִלּוּק בֵּין יַיִן לִדְבָשׁ, דְּבְיַיִן אֲפִלּוּ הָחֵבִית בָּן יוֹמוֹ מִבְּלִיעַת הַשָּׂכָר, גַּם כַּן מַתָּר בְּדִיעֲבַד, דְּשָׂכָר בְּיַיִן נוֹתֵן טַעַם לִפְגָם הוּא. וּבְמֵי דְּבָשׁ לֹא הָוֵי לִפְגָם אֶלָּא אִם כֵּן הָיָה הַכְּלִי אֵינוֹ בֶּן יוֹמוֹ מִבְּלִיעַת הַשָּׂכָר, אֲבָל אִם הָיָה בֶּן יוֹמוֹ וְשָׁהָה הַמֵּי דְּבָשׁ בְּתוֹכוֹ מַעַת לַעַת, אֲפִלּוּ בְּדִיעֲבַד אָסוּר לְשְׁתּוֹתוֹ בְּפֶסַח. (קנז) אֲבָל כַּמָּה (ה)אַחֲרוֹנִים הִסְכִּימוּ דְּאַף בְּמֵי דְּבָשׁ מַתָּר אֲפִלּוּ בְּבֶן יוֹמוֹ, וּמִטַּעַם דְּכָבוּשׁ לֹא נִקְרָא עַד אַחַר שֶׁשָּׁהָה מַעַת לַעַת, וְאָז נַעֲשָׂה הַבְּלִיעָה שֶׁבְּתוֹךְ הַכְּלִי לִפְגָם וּמַתָּר בְּדִיעֲבַד. וְדַע, דְּבִכְלֵי גְּוָנֵי הַתֵּר זֶה שֶׁל דִּיעֲבַד, אֵינוֹ אֶלָּא כְּשֶׁעָרוּ הַיַּיִן וְהַדְּבָשׁ מִן הֶחָבִית קֹדֶם הַפֶּסַח וְנָתְנוּ אוֹתוֹ לְתוֹךְ כְּלִי פֶּסַח, דְּהַתֵּר כְּבָר הַיַּיִן וְהַדְּבָשׁ קֹדֶם הַפֶּסַח, דְּקֹדֶם הַפֶּסַח נוֹתֵן טַעַם לִפְגָם מַתָּר, (קנח) אֲבָל אִם נִשְׁתַּהֶא הַיַּיִן וְהַדְּבָשׁ בָּחָבִית עַד תּוֹךְ הַפֶּסַח, אָסוּר, דְּבְמֶדִינָתֵנוּ נוֹהֲגִין לֶאֱסֹר נוֹתֵן טַעַם לִפְגָם בְּפֶסַח, וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן תמ"ז סָעִיף י' בַּהֶגֵּה". וְכָתְבוּ הַפּוֹסְקִים, דְּאִם נָתְנוּ (קנט) לְתוֹכוֹ דָּבָר חָרִיף כְּחֹמֶץ, אֲפִלּוּ לֹא הָיָה בֶּן יוֹמוֹ אָסוּר, דְּאַגַּב חוּרְפָּא מַשְׁוֵי לֵיהּ לְשֶׁבַח. עוֹד הִסְכִּימוּ הַפּוֹסְקִים, דְּאִם הַכְּלִי הָיָה מְיֵין שָׂרָף, אָסוּר בְּדִיעֲבַד אֲפִלּוּ אִם אֵינָהּ בֶּן יוֹמָא, דְּעַיְנִינוּ רוֹאוֹת שֶׁנּוֹתֵן טַעַם לְשֶׁבַח הוּא. וְהֵנָּה מִלְּבוּשׁ מַשְׁמַע דַּאֲפִלּוּ אִם הִגְעִילָהּ אָסוּר מַה שֶּׁנָּתַן לְתוֹכָהּ, וַאֲפִלּוּ לֹא הָיְתָה בֶּן יוֹמָא, וּמִשּׁוּם דְּעַיְנִינוּ רוֹאוֹת שֶׁנִּשְׁאַר בָּהּ טַעַם וְרֵיחַ אֲפִלּוּ אַחַר הַגַּעֲלָה, (קס) אָכֵן אִם לֹא נִשְׁמַע בָּהּ רֵיחַ שֶׁל יַיִן שָׂרָף, מְהֲנֵי הַגַּעֲלָה בְּדִיעֲבַד שֶׁלֹּא לֶאֱסֹר מַה שֶּׁנָּתַן לְתוֹכָהּ, וּמִכָּל מָקוֹם מִיָּד שֶׁנִּזְכָּר (קסא) צָרִיךְ לֵעָרוֹת הַיַּיִן לִכְלִי אַחֵר: (קכג) **רַק שֶׁהֲדִיחָן הֵיטֵב וְכוּ'.** וְאִיתְּרִי בְּעִנְיָן שָׁאֵין בּוֹ חֵשֶׁשׁ שֶׁל חָמֵץ בְּעֵין, (קסב) שֶׁהָיָה הַפֶּה שֶׁל חָבִית הַחָרֵס רָחָב לְמַעְלָה וְהִכְנִיס יָדוֹ לְתוֹכָהּ וְנִקַּר הֵיטֵב בִּצְדָדֶיהָ וּבְשׁוּלֶיהָ שֶׁלֹּא נִשְׁאַר שָׁם שׁוּם שְׁמָרִים, וּבְחָבִית שֶׁל עֵץ כְּשֶׁפָּתַח הַשּׁוּלַיִם וְנִקַּר הֵיטֵב, וְכַנַ"ל: **כב** (קכד) **שֶׁנִּשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם חָמֵץ בְּצוֹנָן.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, שֶׁהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם בְּחָמֵץ יָבֵשׁ, אוֹ אֲפִלּוּ בְּדָבָר לַח (קסג) אַף שֶׁלֹּא שָׁהָה שָׁם מַעַת לַעַת, וְלֹא הָיָה דָּבָר חָרִיף, דְּאִם שָׁהָה בְּתוֹכוֹ מַעַת לַעַת הֲרֵי נַעֲשָׂה כָּבוּשׁ בְּתוֹכוֹ, וַאֲפִלּוּ בִּשְׁאָר כֵּלִים, וְצָרִיךְ הַגַּעֲלָה אוֹ עֵרוּי, וְכַנַ"ל בְּסָעִיף כ"א: **(קכה) אֲפִלּוּ בְּחַמִּין.** דְּהֵיְינוּ שֶׁלֹּא נִשְׁתַּמְּשׁוּ בָּהֶם אֶלָּא בְּצוֹנָן לֹא בָּלְעוּ כְּלוּם, וְדֵי לָהֶם (קסד) בַּהֲדָחָה לְהַעֲבִיר מַה שֶּׁדָּבוּק בְּעֵין לְדָפְנֵי הַכֶּלִי: **(קכו) חוּץ מִבֵּית שְׁאוֹר.** הַיְינוּ כְּלִי (קסה) שֶׁהָאִשָּׁה שׁוֹרָה בּוֹ אֶת הַשְּׂאוֹר לִתְּנוֹ בָּעִסָּה, וּפְעָמִים שֶׁהַשְּׂאוֹר שׁוֹהֶה הַרְבֵּה בְּאוֹתוֹ כְּלִי, וּמַחֲמַת שְׁחִמּוּצוֹ קָשֶׁה נִבְלָע טַעְמוֹ בְּאוֹתוֹ כְּלִי אֲפִלּוּ בְּצוֹנָן: **(קכז) וּבֵית חַרְסָת.** הַיְינוּ שְׁנּוֹתְנִין בּוֹ דְּבָרִים חֲרִיפִים עִם חָמֵץ, וַאֲפִלּוּ אֵינָם שֶׁל חֶרֶס:

בְּאוֹר הַלָּכָה

דְּאִי אֶפְשָׁר לְלַבְּנָהּ, אֲבָל הֵיכִי דְּלֹא תִּתְקַלְקֵל נָכוֹן וְטוֹב לְכַתְּחִלָּה לְהַחְמִיר, וְכֵן מִשְׁמַע בַּשַּׁ"ז סָעִיף קָטָן כ"ז עַיֵּן שָׁם, **וְעַיֵּן בְּפְרִי מְגַדִּים** (א"א ס"ק לג) **שֶׁכָּתַב גַּם כֵּן דִּילְדַעַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם יֵשׁ לְהַחְמִיר אֲפִלּוּ בְּמַחֲבוֹת:**

כב * בֵּית שְׁאוֹר וַחֲרֹסֶת. עַיֵּן בְּתְשׁוּבַת חֲתַם סוֹפֵר (או"ח) סִימָן ק"כ **נִדּוֹן הָכְשֵׁר יוֹרוֹת שֶׁשּׁוֹרְפִין בָּהֶן יַיִן שָׂרָף, אַשְׁרֵי מִי שֶׁיָּכוֹל לַעֲשׂוֹת חֲדָשִׁים,**

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah